

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 89.

V Ljubljani, v petek 19. aprila 1895.

Letnik XXIII.

Shod ob Bohinjskem jezeru.

V sredo 17. t. m. v Ljubljani še vse vznemirjeno po nesreči, ki jo je zadela — v Bohinju se pa vrši isti dan shod kat. slov. polit. društva za radolj. okraj! Res smo bili lahko prav veseli tega shoda. Krasno pomladno jutro je vzradostilo vsakogar, in vsak je ubral vesel proti mičnemu jezeru in ob jezeru k prijazni cerkvi sv. Duha. — Solnce je grelo kakor po letu, jezero je bilo mirno in gladko kakor miza. Na prisolnčnih bregovih se je bil sneg že umaknil.

Ljudstva se je zbralo iz celega Bohinja veliko. Najprej so počastili v cerkvi (ki je bila pa za vse premajhna) Onega, ki jih je pred dvema dnevoma obvaroval večje nevarnosti in nesreče. Potem so se pa ustopili po hribu za cerkvico, pred odrom ki je bil napravljen na tej strani cerkvice. Krasen razgled so imeli odtodi: Tanka jutranja meglica je odgrnila skalnate stene, ki ograjajo severno stran jezera, in solnce je razlilo po njih vso svojo luč. Proti zahodu so se lesketali v žarkih jutranjega solca z debelim snegom odeti vrhovi. Na sinjem jezeru se pa ni ganih ne najmanjši valček; kaže, da je še jezero poslušalo, kaj pomeni ta izredni dogodek ob njegovi obali.

Prvi je govoril vč. g. župnik Jan. Ažman cerkveni govor o posvečevanju nedelj in praznikov. Omenjal je navadnih pogrškov v tej stvari in prišel potem na skrunjenje nedelj in praznikov po hribolazcih; (to se je potem na shodu samem dalje razpletalo). Ta govor je gotovo obrodil v vsakomur bogat sad, in gotovo ni zastoj prosil vč. g. govornik sklepa govor: „Naj ne padejo te besede na suha tla, ampak naj padejo na rodovitna tla, kar naj blagoslovi sv. Duh, pri čegar cerkvi smo se zbrali“.

Nato je otvoril shod predsednik kat. slov. pol. društva za radolj. okraj, g. Vurnik. Pojasnil je ob kratkem, čemu smo se sešli, omenil blejski shod in prebral pismo g. poslanca Povšeta, ki zagotavlja v njem, da bo še nadalje deloval za uravnavo pašnikov, in ki omenja vspehov, ki jih je že dosegel.

Potem je prebral g. J. Ažman resolucijo, da naj se bohinjski gorski vodniki s častno besedo zavežejo škofu, da ne pojdejo nikoli brez maše ob nedeljah v gore, kakor so se zavezali tirolski vodniki. To se je sprejelo, kakor tudi, da se pošlje podružnici slov. plan. društva v Radovljico poziv, da naj se ravna vedno tako, kakor je pričakovati od katoliških slovenskih mož, ki so se v društvo združili, in da bi slov. plan. društvo ne posnemalo drugih planinskih društev, ki večkrat ostentativno žalijo versko prepričanje Bohinjcev.

Tu je nastopil g. Rihtaršič, učitelj v Srednji vasi, ter vspehuje s svojim zanimivim govorom poslušalce, naj skrbno goje sadno drevje. Ta govor je bil res jako na mestu, ker bi se pri nas pač lahko več storilo za sadje.

Potem je pa Martin Ovetek, „prednik“ sirarske zadruge pri Stari Fužini očrtal razvoj sirarstva v Bohinju in hvaležno omenjal neprecenljivih zaslug vč. g. Jan. Mesarja, katerega je imenoval po pravici „bohinjkega očeta“. Priporočal je, da bi se združile vse bohinj. sirarske zadruge in tako pridobile večji ugled bohinskemu siru.

Slednjič je govoril vč. g. kaplan Piber o prisilnem zavarovanju potom podržavljenja in je je priporočal. Sprejel se je tudi njegov predlog, ki se je tikal tega.

Zupan iz Srednje vasi se je nato zahvalil odboru društva in pa govornikom ter možem, ki so ga obiskali. G. predsednik je pa zaključil shod zahvaljujoč se poslušalcem in naglašujoč korist, ki jo bodo imeli, ako bodo delovali po tem, kar so tu sklenili, ter je sklenil z živio-klici sv. Očetu in Nj. Veličanstvu.

Govori so trajali kake dve uri, od 1/2 10.—1/2 12. Vendar je pa ta čas minul hitro, in marsikdo je dejal, da bi bil rad poslušal še nekaj govorov. Če pomislimo, da je bilo to za Bohinj popolnoma novo, da je bil to še le začetek za tako delovanje pri nas, smemo biti zadovoljni z uspehom. Tako se bo ljudstvo res podučilo, česa mu je treba, in se bo znalo varovati take škode, v kakoršno je zagazilo uprav pri nas v Bohinju iz gole nevednosti. Tako bo minul čas, ko je mislil vsak, da bo delal z „neumnimi“ kmeti, kakor se mu bo le zdelo, in „neumen kmet“ bo le še prazna fraza, s katero se bo osramotil le tisti, ki se bo ponašal z njo. Mi pa le želimo, da bi prišel za tem shodom kmalu še drugi in nadaljeval pričeto delo.

Šibe potresa reši nas Gospod!

(Dalje.)

Oklic!

Vsem gospem dobrodelnih društev.

Pri tej velikanski katastrofi, katera posebno hudo zadene revno prebivalstvo, je naša dolžnost, pomagati kolikor je mogoče. Napravile se bodo premakljive kuhinje in neki zavod za oddajo gorke juhe, h kateremu zavodu bodo imeli vsi revni prosti pristop.

P. n. gospe društva krščanske ljubezni so v prvi vrsti povabljeni, se na Tržaški cesti v baraki na stavbinskem prostoru stavbinskega društva (Erjavčeve ulice), kjer jaz podpisana stanujem, oglasiti, so li pri volji se udeležiti tega dela usmiljenosti. Tamkaj bodo dobile vse gospe natančnejša pojasnila glede razdelitve hrane revnim.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1895.

Olga baronica Hein,
roj. grofinja Apraxin.

Ljubljana po potresu.

Najspretnješe pero ne more opisati bede in strahu ljubljanskega prebivalstva, osobito ženske in otroci so v vednem strahu, ker se lahni sunki še vedno ponavljajo. A po izjavah veščakov se moremo tolažiti, da se ni treba bati hujšega. Naravnost prazen pa je strah, da se utegne Ljubljana porušiti, ker baje leži na „razpadnem ozemlju“. In če je opravičeno mnenje, da je veliki sneg, ki se je v kratkem stopil ter izginil v podzemeljske votline, v globokejših in vročih plasteh kot sopar provzročil potres, ne bodo se več ponavljali hudi in nevarni sunki, kajti sopar si je moral gotovo že napraviti svoja pota in odhode.

Pomirljiva so tudi poročila, da se v notranjskih podzemeljskih jamah niso vršile nikake premembe, istotako ne v idrijskem rudokopu.

Koliko je potres provzročil škode v Ljubljani in po deželi, tega seveda do danes še ni bilo mogoče dognati. Toda že do sedaj so strokovnjaki po površnem pregledu konstatovali, da je materialne škode od 3 do 4 milijonov. Svedoki, ki so bili ob zadnjem hudem potresu v Zagrebu, trdijo, da je bil potres v Ljubljani sicer hujši, a krajši in da je provzročil več škode, kakor v hrvaški prestolnici.

Mnogo družin se je moralo že sedaj trajno izseliti iz stanovanj v šotore in železniške vozove. Za silo ob lepem vremenu so sicer šotori pripravljeni, toda včeraj in danes že polagoma dežuje in bivanje pod šotori v takem vremenu in precej občutljivem mrazu je zdravju jako škodljivo. Bolnike so iz deželne bolnišnice prepeljali v bolnišnico za kolero.

Iz Ptuja je prišel oddelek pionirjev, ki postavljajo šotore in barake za silo. Sinoči je mestni župan brzojavno naprosil ravnateljstvo južne železnice, da prepusti še več železniških vozov za prenočevanje.

Hišni posestniki bi radi hitro popravljali svoja poslopja, toda manjka delavcev, še bolj pa materiala. Največji reveži so manjši hišni posestniki, ki imajo zadolžena poslopja. Na te se bode treba v prvi vrsti ozirati pri razdelitvi daril, kajti brez denarja in kredita bodo morali čakati do zadnjega, da pridejo na vrsto pri stavbenih podjetnikih.

Kakor čujemo, je od veledušnega daru presvetlega cesarja 8000 gld. odločenih za Ljubljano, 2000 gld. za okolico. Sinoči je gospod deželni predsednik dobil poročilo, da so presvetli cesar darovali še 5000 gld. za poškodovance na deželi in po potrebi tudi za Ljubljano.

Papirnica v Vevčah. Glavno poslopje papirnice je tako poškodovano, da se bode moralo podreti. Ni pa gotovo, da si jo družba zopet sezida.

Ker je v tobačni tovarni delo ustavljeno, dobivali bodo delavci in delavke, dokler se poslopje ne popravi, polovico dnevne plače. — Delavke bodo dobivale po 40 kr. na dan.

Lokalni vlak do Lesec odhaja iz Ljubljane ob 7. uri 35 minut zvečer in prihaja v Ljubljano zjutraj ob 8. uri. S tem vlakom se bodo prevažale osebe, katere ne morejo dobiti prenočišča v Ljubljani.

Komisije, ki ogledujejo poslopja po mestu, delujejo pač prepočasno. Če pojde tako dalje, ne bo dva meseca vse ogledano. Še slabše je pa na deželi, kjer se ljudje ne vedo kam dejati. Deželni odbor bi moral z vsemi silami v tem obziru hitro pomagati. Komisije izvedencev so tudi ondu nujno potrebne.

Včeraj aretovala je mestna policija 60 let staro Frančiško Lampé s Karolinske zemlje, ker je na Karlovski cesti št. 24 na navadne „mariage karte“ „prerokovala“ seveda proti honoraru — kedaj in

kolikokrat bode še potres in kaj se bode še vse zgodilo. S tem je občinstvo še bolj begala in plašila, in bila je zbog tega razširjanja in vznemirja-jočih vesti in zaradi vedeževanja prijeta ter v zapor dvedena.

Komisijski ogledi ljubljanskih javnih in privatnih poslopj, ki so se pričeli v torek dopoldne po treh mestnih in dveh državnih komisijah, podali bodo žalostno sliko ogromne nesreče, ki je zadela mesto. V teku štirih dnij so komisije od 1100 poslopj pregledale kacic 200. Najbolj so prizadeta poslopja na levem bregu Ljubljanice, manj so trpela ob vznožju Grada. Zlasti so poškodovana stanovanja v nadstropjih in podstrešjih. Razpokana so tudi najmočnejša poslopja in mnogo hiš je, ki se bodo morale do cela podreti, ker bi vse površne poprave ne zadoščale za trajna bivališča. Najbolj so prizadete hiše na Bregu, v Gledališki, Gospodski, in Židovski ulici, na sv. Petra predmestji, v Gradišči, v Trnovskem in Krakovskem predmestji. Poškodbe so nastale večinoma v obokih, na hodnikih in stropovih.

Nagla vožnja po mestu je že precej ukoreninjena razvada pri naših fijakarjih, katero bi bilo potreba zlasti v sedanjih dneh temeljito izrjaviti raznim sedanjim voznikom, kajti po noči in zvečer se ob tem neprestanem ropotu stanovništvo ravno tako plaši in vznemirja kakor ob potresu samem. Mestni policiji priporočamo nujno, da zaustavi to malovredno početje, kajti ljudstvo je itak že do skrajne meje preplašeno.

Vreme in bolezen. Prebivalci, ki so zadnje dneve bili prisiljeni prenočevati pod milim nebom s svojimi družinami, nakopali so si mnogo bolezen vsled premrazenja. Včerajšnji dež je k temu neugodnemu položaju še znatno pripomogel. Naj bi merodajni krogi ne zamudili nobene prilike v varstvo stanovništva zlasti ubožnejših slojev storiti kar se storiti da, zlasti pomnožiti komisije, ki imajo poslopja pregledovati, šotore in barake postaviti in tako spraviti ljudi v več ali manj varno zavetje.

Nekaj milj na severu od Rima blizu Seprignano v Monterotondski planjavi se je odprl dne 16. t. m. krater, iz katerega izvira žveplena voda. Krater je vedno večji in ima pod seboj že nad 6 ha zemlje. Skoro gotovo je, da je novi žvepleni studenec nastal vsled zadnjih potresov.

Iz Tople Rebr. Tukaj se je čutil 14. t. m. ob 11. uri ponoči močan od 4—5 sekund trajajoči potres, ki se je še trikrat ponavljal, vsakokrat mirneje, zadnjikrat ob polu 7. uri zjutraj. Tok je bil od vzhoda proti zahodu.

Iz Novega Mesta, 17. apr. Potres nas še vedno plaši. Nocojšno noč se je streslo prvič 1 minuto pred 1 uro, 2 minuti pozneje zopet, obkrat tako močno, da je po sobah vse ropotalo in so nekateri ljudje jeli vstajati. Do jutra se je streslo še šestkrat; močan sunek je bil ob 3¹/₄; zadnji a bolj rahel ob 5 in 10 minut. Tudi včeraj se je včasih po malem zmajalo. Pri nas in v okolici se trese zemlja že od 9. t. m. dalje, a pretekli teden ni bilo tako grozno, razven prvo noč od velikega ponedeljka do torka. Ljudje so vsi zbegani. Po farah se opravljajo očitne molitve že od ponedeljka dalje. Včeraj je šla iz Novega Mesta procesija na Trško goro, da bi Bog odvrnil hujše nevarnosti; vdeležilo se je je okoli 200 ljudi. V okolici so nekatere cerkve zelo poškodovane, n. pr. v Št. Jerneju, Mirnipeči, Brusnicah itd.

Dobrepolje. V noči od 14. do 15. aprila je bil tukaj grozovit potres. Najsilnejši sunek je bil ob 11¹/₂ uri in temu jih je sledilo do 7¹/₂ ure zjutraj še 13. Najhujše je prizadeta cerkev, kjer so razpokani oboki in ščipalniki, šola, kapelanija in dr. Potres se še vedno ponavlja in še danes ob 4. uri zjutraj se je čutil precej močan sunek.

Iz Vitanja 17. aprila. Kakor drugod po Slovenskem, čutili smo tudi tukaj velikonočno nedeljo zvečer ob 11. uri 17 minut silno močen potres, ki se je še večkrat pozneje ponavljal, zadnjekrat nekaj minut po 4. uri zjutraj. Čutil se je potres tudi še v torek zvečer ob 10. uri. Ljudstvo je bilo precej prestrašeno. Razen nekoliko razpoklin na neki hiši ni nobene škode.

Iz Črnuče 17. aprila. — „Neskončen si, o Bog!“ smo pritrjevali božji besedi v molitvi, katero

smo v gorečih prošnjah za usmiljenje ponavljali v nam nepozabni noči silnega potresa o letošnjih velikonočnih praznikih. Strah nepopisljiv, škoda neprecenljiva. Sosebno je trpela vas Črnuče, osobito večje zidane hiše; v jedni hiši je odtrgali se obok usmrtil dekle; poškodovani sta še dve osebi, ki pa bote okrevale; silovito je zrahljano župnišče in šola; najhujše pa je trpela farna cerkev z zvonikom; trikrat so zapeli zvonovi in videl sem pri sunku o 1¹/₂ 5. uri zjutraj v ponedeljek, ko se je zvonik zibal kakor šiba in udarjal proti cerkveni strehi, da je žvenketalo žalostno in se še žalostneje oglašili zvonovi; daj Bog, da ne slišim nikdar več takega glasu! Ne vemo, kaj bode; težko pričakujemo c. kr. komisije, da ona pregleda stvar in razsodi, bodemo li smeli cerkev popravljati ali morali podreti. Da bi bil Bog prizanesel vsaj prelepi naši farni cerkvi, katero so Črnučani sezidali z velikimi žrtvami še-le l. 1880! Druge vasi so tudi trpele ali veliko manj.

Iz Vodmata pod Ljubljano. Potres je tudi tu povzročil dokaj strahu, a še večje škode na hišah in gospodarskih poslopjih. Pričenši od šentpeterske mitnice ob levi strani ceste doli do Sela porušil je potres dimnike, sam ter tja udril hišne stropne, n. pr. v obeh Trškanovih hišah podstrešne sobe in deloma v prvem nadstropju. Gledé teh poslopj treba omeniti, da so vsa zgrajena v neglobokem, rahlem posavskem gramozu, dočim se hišam na sv. Martina cesti in onim, zlasti novim, ki spadajo v Vodmatsko občino, ni pripetilo nič hudega. Nova deželna bolnišnica v Vodmatu prestala je junaško „ognjeno skušnjo“ in je potres porušil samo dva dimnika na jednom paviljonu. Istotako sta neporušena kapelica in veliki parni dimnik. Ljudje so prebili vse tri noči pod milim nebom v improvizovanih šotorih in malih kolibicah, trpeli so osobito otroci vsled jutranjega mraza. Daues so prenočili na male izjeme skoro vsi v pritličnih hišnih prostorih, ker si ne upajo še v prva nadstropja in podstrešnice. Smelo trdim, da je nastali dež mnogo vplival v pomirjenje razburjenih duhov.

Z Iga. Tudi pri nas so prileteli ljudje iz hiš na prosto in klicali Boga in Marijo na pomoč, drugi so hodili v gručah po vasi, komaj čakaje belega dne. Ob petih že so začeli ljudje prihajati iz podružnic k sveti maši in so dopovedovali, kako so preživeli te strahovite trenutke. V cerkev k sv. maši niso mogli, ker se je morala vsled velikih poškodb zapreti. Zlasti je poškodovan prezbitarij in stena med zvonikom in cerkvijo. Imeli smo sveto mašo v podružnični cerkvi sv. Jurija nad Igom v grajskem gozdiču. Ravno med sveto mašo smo zopet slišali sunek. Sploh so cerkve in vasi na ravnem veliko bolj poškodovane, kot v hribih. V hribih in na vzvišenih krajih stoječe cerkve niso dobile najmanjših razpok, a cerkev v Mateni na ravnem stoji še komaj po koncu, zvonovi so kar sami zvonili od potresa. Pri nas bo imela fara velike troške, ker vsa večja poslopja so poškodovana. Zlasti je poškodovana cerkev, šola, mežnija, nekoliko manj župnišče in kaplanija. Ljudi skrbi, kje se bo dobil denar za vse te poprave. Prvi dan po katastrofi smo šli v veliki procesiji k Materi Božji v Tomišelji, da bi nam Ona, ki je mati Gospoda, kojemu so pokorni vetrovi in morje, in nam je tudi to noč pokazal svojo strahovito moč in našo ničnost, odvrnila nadaljno nevarnost. Še sedaj hodijo ljudje s procesijami v Tomišelji Mater Božjo pomoči prosit. Bog se nas usmili in nam prizanesi!

Kresnice ob južni železnici, dne 16. aprila. Tudi pri nas divjal je potres v nedeljo zvečer in ponedeljek zjutraj precej močno. Zlasti pri cerkvi napravil je precejšnjo škodo: zvonik ločil se je za 6—8 cm od cerkve; odpalo je mnogo ometa in razpoke so na vseh straneh. Nič manj ko župna cerkev trpela je tudi podružnica Žalostne Matere Božje v kresniških poljanah, kjer je bil baje potres še hujši. Tudi po župniji so nekatere hiše močno poškodovane: ljudstvo je zelo zbegano. Službo božjo imeli smo v ponedeljek, če tudi precej v strahu, vendar v cerkvi ob 7. in 10. uri. Radostnim srcem vam ob jednom tudi naznanjam, da je naš preč. gosp. župnik, Alojzij Jerše, ki si je dne 28. decembra minulega leta zlomil nogo, velikonočno nedeljo opravil zopet — po skoraj 4 mesečnem odmoru prvokrat daritev sv. maše.

Iz Smartna pri Kranju. Potres ni napravil znatne škode. Farna cerkev ni trpela mnogo, le strop nad presbiterijem je malo razpokan, več nad korom. Cerkev sv. Jošta je več trpela, posebno obok na sv. stopnicah. Vse bode kmalu poprav-

ljeno. Nevarnosti ni nobene. Po hišah je padel omet iz stropa. V šoli bo treba malo več popraviljanja. V hiši na Kucni se je strop sesul. Službo božjo ob 9. uri in popoldan na veliki ponedeljek smo imeli vsled strahu pod milim nebom na vrtu gosp. župnika. Bog nam prizanesi, da se ne bi ta grozna šiba ponavljala.

Iz Gojzda pri Kamniku, dne 15. aprila. Obiskal nas je Bog v noči po Veliki nočni nedelji s silnim potresom. Cerkev ima nekaj razpok, istotako župni dvorec. Ljudje so preplašeni.

Iz Mekin pri Kamniku. Silno se je stresla zemlja tudi pri nas; jelo je zidovje hruščati in pokati, cvilili so stropi, majala so se poslopja. Tako groznega dogodka ne pomni nikdo. Preplašeno je bežalo ljudstvo iz hiš in jelo na glas klicati Boga in Marijo na pomoč. Potresla se je zemlja isto noč še večkrat ter se trese še sem in tja, toda redkeje in bolj rahlo. Cerkev in župnišče je zelo pretreslo zapustilo mnogo razpok, tako da bode treba precej popravila, da se postavi v prejšnji stan; Bogu in Mariji boji zahvala, da se obširno poslopje (cerkev in župnišče se skupaj držita) ni skupaj sesedlo. Tudi zasebne hiše so zelo razrahljane in razpokane; zelo prizadeta so poslopja gosp. Prašnikarja. Varuj nas Bog še jednake šibe; iz ust marsikoga moža sem čul: rajše bi umrl, kot še kaj takega kedaj poskusit.

Iz Smlednika, 18. aprila. Grozna katastrofa, ki se je razvila čez našo domovino, tudi smleški župniji ni prizanesla. Vendar pa, hvala Bogu, morem naznaniti, da je farna cerkev prav malo poškodovana. Na šoli je potres odkril oba dimnika, takisto na župnišču; vsled tega sta strehi precej poškodovani. Šola tudi znotraj kaže razpoke, ki se morajo komisijonelno preiskati. Med drugimi poslopji je poškodovan grad barona Lazarinija, v katerem se je jeden strop udril. Občutljivo škodo ima na svoji hiši župan Burger. Razven teh naštetih je še raznih drugih hiš, ki so več ali manj prizadete: strop se je udril po več hišah in blevih, kolikor znano, ni podsul niti človeka, niti živine. Največ so trpele podružnice trbojska (ki je že ob požaru leta 1883 dobila razpoke), hraška, zgornjepirniška in zbiljska. — Ljudstvo je silno preplašeno, ne upa si iskati počitka po hišah: po podovih, velnjakih in na prostem prenočuje. Prav pridno se moli na Kalvariji rožni venec in križev pot. — Službo božjo smo imeli v ponedeljek na prostem v znamenju svetega Urha pod cerkvijo, v Trbojah pa v znamenju sredi vasi. — Naj omenim še, da se je pri prvem sunku odluščila visoko v Šmarni gori velikanska skala ter se je valila v dolino, puščajoč za seboj globoke jame, slednjič pa je obtičala na sredi ceste poleg Bačnikove hiše na Vikrah. — Ob téh dnevih groze s hvaležnostjo kličemo: Misericordiae Domini, quia non sumus consumpti (Thren. 3, 22). Milost Gospodova je, da nismo pokončani...

Od Sv. Gregorja, 15. aprila. Na velikonočno nedeljo zvečer smo okoli 1¹/₂ 12. ure čutili močan potres, ki je trajal več sekund. Od popolnoči notri do 1¹/₂ 7. ure zjutraj smo čutili 13 sunljejev, kateri pa so bili neznatni. Ljudje so močno prestrašeni. Precej pri prvem potresu so ljudje planili iz postelj in so prečuli v molitvi do zjutraj. Nesreč ni prav nobenih.

Iz Stare Loke 18. aprila. Potres po noči od Velike nedelje do ponedeljka čutil se je tudi v loški okolici v vsej svoji grozi. Čutil se je ob istem času kakor v Ljubljani in do ponedeljka zvečer naštetili so do 26 sunljejev, posebno hudih je bilo 7. Prvi sunek se je čutil bolj od severa, drugi od severo-zahoda. Podzemeljsko gromenje je bilo strašno, živina je tulila, psi cvilili in lajali. V Škofji Loki so nesli sv. Rešnje Telo po noči po trgu v sprevedu v odvrnitev nadaljnih obiskovanj Božjih. Ljudje so dva večera skoro vsi prenočili na prostem, ali pa v lesenih hišah. Nasledki potresa se vidijo povsod. Največ so trpele v mestu hiše na trgu. Ker se je več dimnikov porušilo, je sreča v nesreči, da ni kak človek se ponesrečil. Nunski samostan in tudi nova prizidava z gradom vred niso veliko trpeli. Pač pa je nunska cerkev počila po dolgem, a nevarnosti ni nobene. Več razpok kaže tudi mestna cerkev sv. Jakoba, ki pa niso nevarne, nekoliko tudi kapucinska. Bolj je trpela špitalska cerkev, ki je vsled tega zaprta. „Na fari“ so se pri cerkvi razpoke še povečale in po dolgem so vsi šipovniki počeni, zato se zdaj opravlja služba Božja v kapeli na fari. Zvonik pa je čast hvala Bogu brez najmanjše škode. Pa tudi cerkev se bo še ohranila, samo zvezati jo bo treba. V Cerngrobu so padla rebra raz

gotiškega svoda v presbiteriju, pa le na ženski strani, druge škode nima cerkev. Močno je pa razdjana podružna cerkev na Planici, presbiterij je v nevarnosti, da se zruši. Počile so nadalje tudi cerkvi v Retečah in Žabnici, v Sori je pa brez škode. Omeniti mi je še to, da se je med pozemeljskim bobnenjem, ravno predno se je streslo, bliskalo proti zapadu in proti severo-vzhodu. Svetloba je bila plavkasta. Tako luč smo opazovali posebno v črti proti kamniškim planinam. Tudi v mestu so se pokazale po uličnih stenah goreče črte, ki so zopet naenkrat zginile tako hitro, kakor so se pokazale. V koliko je ta prikazen v mestu v zvezi s potresom, se ne vé. Še nekaj. V osodepolni noči opazili smo še nekaj. V navadnih razmerah bi morala luna to noč iziti okoli četrta na 2 ponoči. A v resnici je izšla šele proti polu 3., akoravno je bilo nebo jasno. Šibe potresa, reši nas o Gospod!

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. aprila.

Deželnozbornske volitve v Galičji. Vse gališke stranke se resno pripravljajo za volilni boj, a ne vse — pametno. Najbolj drži še skupaj sedaj vladajoča stranka, dasi so v nji liberalci in plemiški „konservativci“. Gališki Rusi so si izbrali mnogo volilnih odborov; vsaka njihovih treh političnih strank (radikalci, trdi in mehki) sklicuje zaupne shode in izdaja volilne oklice, koder brez smeri in brez namena zabavlja drugima dvema strankama. Ravno tako se poljska kmečka stranka drobi v celo vrsto odborov in pododborov, katerih se vsak na svojo roko krega in huduje. — Moči se cepijo, strastij je vedno več, trpi pa — dobra stvar. Srečni parlamentarizem!

Novi občinski volilni zakon v Belgiji.

Obe belgijski zbornici stavsprejeli novi občinski volilni red. Socijalisti so sicer z vsemi silami ropotali, sklenili so splošno stavko, toda konečno so vendar izprevideli, da je njihova moč še mnogo premajhna in so popustili to misel. V posamnih podjetjih so delavci sami od sebe stavkovali, a ne dolgo. Sedaj je Belgija mirna in socijalisti se lepo kregajo mej seboj, očitajoč drug drugemu odpad od socijalističnih načel. — Glavna določila novega volilnega reda so ta-le: Vsak Belgijec, ki je dobrega imena, vsaj 30 let star in vsaj tri leta v kaki občini, ima za občinske volitve 1 glas. Kdor je vsaj 35 let star, oče zakonskih otrok in plačuje naravnostnega davka 5 do 15 frankov, dalje kdor ima vsaj 2000 fr. po katastralni cenitvi vredno zemljišče, ali letne rente vsaj 100 fr., ima dva volilna glasova. Posestniki, ki imajo 150 frankov čistega katastralnega dohodka, imajo tri glasove. Tudi višje izobraženi imajo tri glasove. Volilci pod 30 letom, ki so imeli doslej volilno pravico, imajo 1 glas, če so akademično izobraženi ali če so vspešno napravili poseben volilni izpit. Volilci, ki volijo v obrtne in delavske svete, volijo, če so vsaj 30 let stari in že tri leta v občini, v mestih od 20.000 do 70.000 ljudij po dva delavca in dva delodajalca v mestni odbor, v mestih nad 70.000 ljudij pa po 4 delavce in štiri delodajalce. Nobeden ne sme imeti več, nego štiri glasove. — Po teh določitih se bodo prve volitve vršile meseca novembra t. l.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. aprila.

(Občinski zastop ljubljanski) je imel danes opoludne izredno sejo, v kateri so se odborniki posvetovali o potrebnih korakih gledé pomoči po potresu poškodovanim mestnim prebivalcem. Najprvo je mestni zastop stojé in navdušeno izrazil v imenu nesrečnega prebivalstva srčno zahvalo presvetlemu cesarju, ki se je prvi z velikodušnim darilom spomnil stolnega mesta Ljubljane in dežele Kranjske, koder je potres povzročil kaj škode, ter naročil g. županu, da nemudoma brzojavno naznani preudano zahvalo na Najvišjem mestu. — Z ozirom na zbegano prebivalstvo sklene mestni zastop, da se bodo letošnje dopolnilne volitve v mestni svet vršile prihodnji mesec, ko bode prebivalstvo že umirjeno in si preskrbelo strehe za prebivališča. — G. župan opo-

zarja, da se je mestni zastop osnoval kot permanentni odsek, v katerem po deset mestnih odbornikov vsak dan redno ukrepa o nujnih potrebah gledé mestnih prebivalcev, ki so prizadeti po potresu. Mestni odbornik g. Velkovrh stavi tri predloge: 1. Prepové se vsakemu hitro voziti po mestu, kajti ropot vozov iznova vznemirja ljudi; 2. naprosi naj se vojno ministerstvo, da pošlje še več, vsaj bataljon pionirjev, ki bodo pomagali staviti ljudem stanovališča; 3. izreče naj se zahvala tukajšnjima predstojništvoma državne in južne železnice in vsemu osebju, ki je v nesreči postreglo prebivalstvu z železniškimi vozovi za bivališča. — Vsi predlogi so soglasno obveljali. — G. župan dostavi, da je mestno redarstvo imelo že ustni ukaz, naj opozarja voznike, da počasi vozijo po mestu. Gledé pionirjev omeni, da je prosil za izdatno pomoč; a pionirji imajo nalog, zavarovati v prvi vrsti javna poslopja in ulice in morejo izvrševati le tesarstva dela. Primanjkuje tudi lesa, ki pa se že dovaža iz raznih krajev. Da bi komisije hitreje ogledale poslopja, je župan prosil vlado za deset državnih inženirjev. Prostovoljno gasilno društvo pomaga, da se odstranijo dimniki, ki utegnejo zagrmeti s streb. Dalje sklene mestni zastop, naj g. župan naprosi župnijske predstojnike v Ljubljani, da posodijo za šotore, v katerih je v dežju nemogoče prebivati, iz cerkev lesene zimske podo. Tej prošnji bodo cerkvena predstojništva gotovo ustregla. Jeden odbornikov sproži misel, naj bi gospod župan skrbel, da z dežele pridejo večji delavci, kot tesarji, zidarji itd., ki bi po navodilu tukajšnjih stavbenih mojstrov pomagali popravljati poslopja. Gospod župan dostavi, da se bode to zgodilo. Mimogredé omenjamo, da bodo delavci gotovo delali čez uro, ker jim morajo in hočejo gospodarji tudi bolje plačati. V nesreči je treba pokazati usmiljeno srce do bližnjega! Ker se stavijo sedaj barake na nekaterih mestih, opozarjamo one, ki so brez strehe, naj se oglašajo pri policijskem uradu na magistratu. Kdor prej pride, prej melje!

(Razglas.) Jutri v soboto dne 20. t. mes., ob 2. uri popoldne, bodo se za revne na sledečih trgih gorka jedila brezplačno razdelila, in sicer: na Cesar Jožefovem trgu, na Kongresnem trgu, na Križevniškem trgu, pri trnovskem mostu in na sv. Jakoba trgu. Kdor se hoče poslužiti te razdelitve, mora žlico in posodje seboj prinesiti.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1895.

C. kr. deželni predsednik.

(Posvečevanje portatilijev.) Prezvizišeni gospod knezoškof ljubljanski posvetili so danes 64 prenesljivih altarjev.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.)

Čast. g. Andrej Keček, kaplan v Hočah, pride za provizorja v Brezje ob Dravi in č. g. Valentin Vogrinc, provizor v Podsredi, pride za kaplana v Hoče.

(Nadporočnik pl. Schrey.) „Slovenec“ z dne 16. t. m. poroča o pl. Schrey-u deloma pomanjkljivo, deloma ne istinito. Stvar je bila, kakor lahko dokažejo priče, tako-le: Ko se je opravljala na Mirju sv. maša, pripeljal se je med povzdigovanjem artil. nadporočnik pl. Schrey kadeč in pokrit na svojem biciklu tjekaj in kričal množici, ki se mu ni mogla takoj ogniti, doslovno te-le besede: „Soll ich euch über die Köpfe fahren, hier ist eine öffentliche Strasse.“ Ljudstvo je bilo vsled tega dogodka skrajno ogorčeno in da se ni vršilo sv. opravilo v tako resnem času, ne odnesel bi plemeniti gospod zdrave kože. Tudi temu gospodu treba prav določno označiti pravo stališče.

Jeden v imenu več trnovskih mož.

(Darila vsled potresa.) Gospod farmer A t k i n s o n, ameriški turist v Eppanu, poslal je ljubljanskemu županstvu 10 gl. za kruh in mleko ubožnemu ljudstvu. Gosp. Karol L u c k m a n n, ravnatelj kranjske industrijalne družbe, je dal na razpolago brezplačno 1000 kilogramov pšenične moke za kruh iz ljubljanskega parnega mlina. Gospod Janez M a t h e u s c h e v Trstu, rodod ljubljanečan, je poslal v zaboju 50 volnatih odej. Gospod Janez pl. A l b o r i, veliki trgovec v Trstu, pa 200 gl. gotovine za podporo takim, ki trpe pomankanje, in gospod G r u b e r v Opatiji sedem vreč kruha. Gospod Rudolf S c h n e i d e r, rodod ljubljanečan, sporočil je ljubljanskemu županu, da se je na Dunaju

ustanovil poseben komité, ki bode nabiral milodare ter skušal dobiti pomoči za ponesrečene.

(Od sv. Gregorja.) Tako slabega vremena pač nismo pričakovali za velikonočne praznike. Veliki četrtek in petek bila sta prav prijazna in topla dneva. Veliko soboto je pa divjala burja, proti večeru je začelo znežiti in je tudi ponoči snežilo tako, da je bilo v nedeljo zjutraj za pedenj snega. Zalostni prazniki. Ozimina je večidel pozebla. Kmetovalec zre s strahom v prihodnost. Deželne, občinske in šolske naklade so čedalje večji, letne pa slabšeji. Kakor je prišla za Velikim petkom Velika noč, tako upamo, da bo za kmeta-trpina nastala boljša doba, kadar se bodo vsi oklenili dejanskega krščanstva.

(Letošnji novomašniki v mariborski škofiji.) Za mašnike bodo v naši škofiji letos posvečeni č. gg. bogoslovci IV. leta: And. Bračič iz Negove, Fr. Hlastec iz Zreč, Jož. Kolarič iz Prevorja, Janez Kozoderc s Ptujске Gore, Karol Kumer z Vranskega, Franc Muršič iz Zavrča, Jožef Trofenik od Sv. Florijana ob Boču. — III. leta: Jožef Gobeč iz Rogateca, Ign. Hauptmann od M. B. v Puščavi, Anton Korošec od Sv. Jurija ob Ščavnici, Janez Kurnik od Sv. Jurija v Slov. Gor. in Janez Rožman iz Artič.

(V Gorici ni bilo procesij) veliko soboto, ker je deževalo. Le č. oo. frančiškani so šli s procesijo na prosto. Veliko noč na vse zgodaj se je vršil običajni obhod z Najsvetejšim mej neprestanim pokanjem topičev na Kostonjčevici.

(Pustna dirka v Gorici.) Morda je že znano cenjenim čitateljem, da je goriški glavar prepovedal pustno dirko radi smrti nadvojvoda Albrehta. Goriški pustinjaki, vneti za čast muhastega pusta, so si izprosili dovoljenje za dirko velikonočni pondeljek od 3. ure dalje. Čudimo se, kako se je moglo to dovoliti ob urah, ko se opravlja služba božja v vseh župnijskih cerkvah. Ali ni to motitev vere? Ali ne odvaža dirka ob tistih urah v dan praznika vernike od službe božje? Zadovoljno rečemo: velikonočni pust v Gorici bil je cel „fjaško“. Par vozov se je gonilo po Gorici, maskovanih pustnjakov ni bilo. Proti noči so plesali na dveh ali treh krajih. Pa reci kdo, da Gorica ne napreduje.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 9. do 13. aprila bilo je novorojencev 10, vrnilih 21, med njimi za vrtico (davico) 2, za jetiko 7, za vnetjem soplnih organov 1, vsled mrtvouda 1, vsled starostne oslabelosti 2, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 7; med njimi je tujeev 7, iz zavodov 8. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli 5, in sicer 1 za otročico in 4 za vrtico.

Društva.

(Vabilo k javnemu shodu), katerega priredi na belo nedeljo 21. aprila ob polu 4. uri „Slov. kat. delavsko društvo v Zalcu“ v prostorih g. Pikel-na v Grižah. Vspored: I. Govor: Namen slovenskega katol. del. društva. II. Govor: Cerkev in njeni sovražniki. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda v Ribnici) priredi v nedeljo dne 21. t. l. popoldne ob 3. uri občni shod v prostorih tukajšnje čitalnice. Dnevni red: Volitev novega odbora, razdelitev društvenih knjig in poročilo odborovo. K shodu uljudno vabi odbor.

(„Narodna čitalnica“ v Dekanih) vabi na veselico, katero priredi o priliki petindvajsetletnice svojega obstoja dne 21. aprila v prostorih g. Ivana Grižona. — Vspored: 1. „Naprej“, koračnica, godba. 2. Pozdrav, govor. 3. Haydn: „Cesar-ska himna“, godba. 4. Hajdrih: „Hercegovska“, možki zbor s četverosplovom, poje zbor. 5. Verdi: Scena iz opere „Il Trevatore“, godba. 6. Gregorčič: „Jeftejeva prisega“, deklamacija. 7. Leban: „Mornar“, možki zbor z baritonsolo, poje zbor. 8. Marcello Tommasi: „Serenata“, godba. 9. „To sem bil jaz!“, vesela igra v treh dejanjih. 10. „Rožica“, valček, svira godba. 11. Iv. pl. Zajc: Poputnica „Hrvatskoga doma“, možki zbor. 12. Brajša: „Kastavgradu“, godba. 13. Srečkanje na 5 dobitkov. 14. „Majeva“, koračnica, svira godba. — Odmor. 15. Po odmoru ples. — Začetek glede tujcev, ki ne morejo čakati kasne ure, točno ob 6. uri zvečer. — Ustopenina k besedi za osebo 20 kr., k plesu 40 Sedeži po 10 kr. Srečke po 10 kr. — Pri besedi in plesu svira dekansko godbeno društvo „Istra“. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Vabilo k veselici,) katero priredi podružnica sv. Cirila in Metoda Gorenjska dolina v Kranjski gori na belo nedeljo dne 21. aprila t. l.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

